

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

เปรียบเทียบพันธุ์เบญจมาศที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จังหวัดเลย

Appropriate Suitable Varieties of Chrysanthemum in Loei Province

วิชาญา ศรีสุข¹, พฤกษ์ คงสวัสดิ์²

¹ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร จ. เลย 42160

²ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร จ. ศรีสะเกษ 33000

บทคัดย่อ

เบญจมาศ (*Chrysanthemum morifolium*) เป็นไม้ดอกที่ได้รับความนิยมปลูกและซื้อขายติดอันดับ 1 ใน 4 ของโลก การพัฒนาพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่จึงเป็นการตอบสนองความต้องการของตลาดและการใช้งานเบญจมาศที่ขยายตัวมากขึ้น การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโตและคุณภาพผลผลิตของเบญจมาศพันธุ์ใหม่ที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดเลย ได้ทำการเปรียบเทียบพันธุ์เบญจมาศพันธุ์ใหม่จำนวน 5 พันธุ์ ได้แก่ ศก1 18/3-11-6, ศก1 12/4-22-1, ศก1 12-4-27, ศก2 18-2-16 และ ศก1 15-3-24 เปรียบเทียบกับพันธุ์ไรวารีซึ่งเป็นพันธุ์การค้า ผลการทดลองพบว่า เบญจมาศพันธุ์ใหม่ทั้ง 5 พันธุ์มีการเจริญเติบโตและคุณภาพผลผลิต โดยวัดจากขนาดความกว้างของดอก ความยาวก้านดอก อายุการเก็บเกี่ยวและอายุการปักแจกัน ไม่แตกต่างกับพันธุ์ไรวารี แต่ค่าความหนาของดอกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พันธุ์ ศก1 12/4-22-1 มีค่าความหนาของดอก มากกว่าพันธุ์ ศก1 15-3-24 และพันธุ์ไรวารี จากผลการทดลองสามารถสรุปได้ว่า เบญจมาศพันธุ์ใหม่ทั้ง 5 พันธุ์มีแนวโน้มใช้ปลูกทดแทนพันธุ์การค้าและเป็นทางเลือกใหม่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเลยได้

คำสำคัญ: พันธุ์เบญจมาศ, คุณภาพผลผลิต

Abstract

Chrysanthemum is a popular flowering plant and it ranks 1 in 4 of the world next on down carnation and roses. Variety development for a new variety of chrysanthemum could be reached a customer satisfaction and the expansion of chrysanthemum using. The research objective is to evaluate growth and product quality of chrysanthemum new varieties in Loei province. Five new varieties of chrysanthemum, such as ศก1 18/3-11-6, ศก1 12/4-22-1, ศก1 12-4-27, ศก2 18-2-16 and ศก1 15-3-24 were grown in plastic house compared with a commercial variety, Rivalry (control). Growth and product quality base on diameter of flower, peduncle length, harvesting time and vase life were not significantly different

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

compared with control. Whereas, significant difference was found in a value of perianth length which ศก1 12/4-22-1 showed the highest value more than ศก1 15-3-24 and control. The results indicated 5 new varieties of chrysanthemum tend to be used for a commercial variety which is a new choice for a farmer in Loei province.

Keywords: chrysanthemum varieties, flower quality

บทนำ

จังหวัดเลยเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับแหล่งใหญ่แห่งหนึ่ง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ปัจจุบันมีการปลูกและจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับหลากหลายชนิด และไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก คือ เบญจมาศ มีการผลิตและจำหน่ายทั้งในรูปแบบไม้กระถางและไม้ตัดดอกจำหน่ายให้กับผู้บริโภคภายในจังหวัดเลย จังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านอันได้แก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ปัจจุบันการผลิตเบญจมาศ โดยเฉพาะแบบตัดดอกจะมีการปลูกพันธุ์ดอกสีขาวและสีเหลืองซึ่งเป็นพันธุ์ที่ตลาดมีความต้องการสูง จากการสำรวจ เกษตรกรจะผลิตเบญจมาศโดยใช้พันธุ์เดิมที่ปลูกมาเป็นระยะเวลาหลายปี ทำให้ประสบปัญหาการสะสมโรคโดยเฉพาะโรคที่มีสาเหตุจากไวรัส ส่งผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิต ดังนั้นการพัฒนาพันธุ์เบญจมาศเพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ที่มีการเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ และให้ผลผลิตสม่ำเสมอ จึงเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกรให้มีพันธุ์ปลูกเพื่อลดปัญหาการสะสมโรคจากการใช้พันธุ์เดิมเป็นเวลานาน รวมถึงได้พันธุ์ใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พันธุ์เบญจมาศที่ใช้ในการทดลอง

เบญจมาศพันธุ์ใหม่ 5 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ ศก1 18/3-11-6, ศก1 12/4-22-1, ศก1 12-4-27, ศก2 18-2-16 และ ศก1 15-3-24 พันธุ์เปรียบเทียบกับ 1 พันธุ์ คือ พันธุ์ไรวารี

2. วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ RBD (Randomized complete block design) 3 ซ้ำ ระยะเวลาปลูก 20×20 เซนติเมตร ในโรงเรือนพลาสติก ให้แสงสว่างต้นกล้าโดยใช้หลอดไฟขนาด 100 วัตต์ ตั้งแต่เวลา 17.30-20.30 น. เป็นระยะเวลา 30 วัน เต็ดยอดทิ้งหลังจากปลูกต้นกล้า 1 สัปดาห์ให้เหลือ 3 กิ่งต่อต้นและเด็ดดอกย่อยทิ้งให้เหลือ 1 ดอกต่อ 1 กิ่ง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

บันทึกข้อมูล คุณภาพของดอกโดยวัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางดอก ความหนาของดอก รวมทั้งความยาวก้านดอก อายุการเก็บเกี่ยว และอายุการปักแจกัน

วิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance) เปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติโดยวิธี Duncan’s new multiple range test (DMRT)

ผลการวิจัย

เบญจมาศพันธุ์ศก1 18/3-11-6, ศก1 12/4-22-1, ศก1 12-4-27, ศก2 18-2-16 และ ศก1 15-3-24 มีขนาดความกว้าง ของดอก (diameter of flower) และความยาวก้านดอก (peduncle length) อายุการเก็บเกี่ยว (harvesting time) และอายุการปักแจกัน (vase life) ไม่แตกต่างทางสถิติกับพันธุ์ไรวารี ส่วนความหนาของดอกพบว่า พันธุ์ศก1 12/4-22-1 มีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่พันธุ์ศก1 15-3-24 และพันธุ์ไรวารี โดยพันธุ์ศก2 18-2-16 มีค่าความหนาของดอกต่ำที่สุด (Table 1, Figure 1)

Table 1 Flower characteristic and flower quality of chrysanthemum new varieties.

Varieties	Diameter of flower (cm.)	Perianth length (cm.)	Peduncle length (cm.)
Rivalry (control)	11.33	5.87 abc	57.01
ศก1 18/3-11-6	10.75	5.79 abc	53.19
ศก1 12/4-22-1	11.13	6.31 a	51.36
ศก1 12-4-27	11.79	5.63 bc	61.01
ศก2 18-2-16	9.66	5.37 c	37.96
ศก1 15-3-24	11.78	6.04 ab	61.00
Means	11.07	5.81	53.59
F-test	ns	*	ns
CV (%)	7.3	4.9	16.53

Means in the same column followed by a common letter are not significantly different at the 5% level by DMRT.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

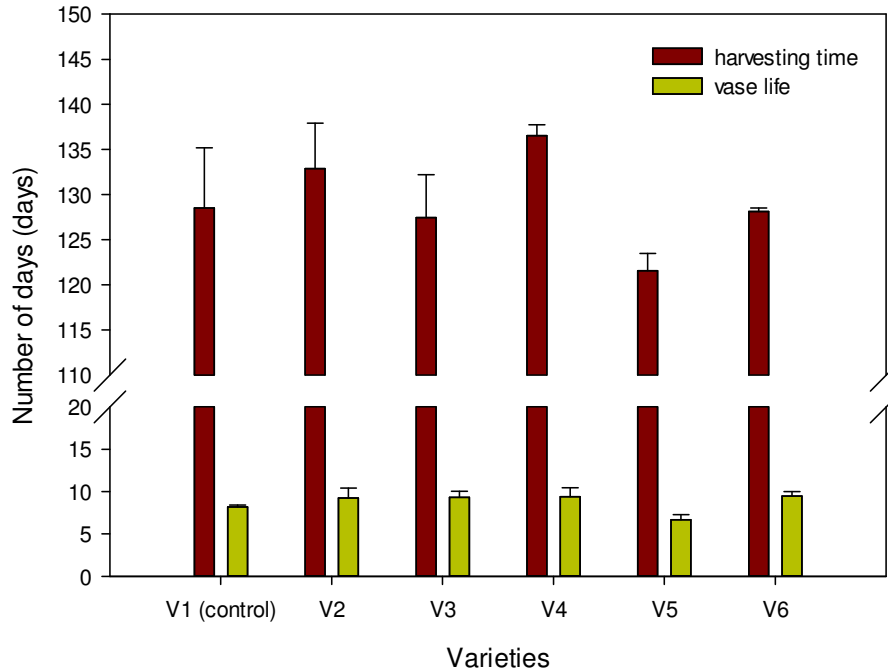

Figure 2 Flower quality as harvesting time and vase life of chrysanthemum new varieties were compared with commercial varieties (rivalry): V1 = Rivalry (control), V2=ศก1 18/3-11-6, V3=ศก1 12/4-22-1, V4=ศก1 12-4-27, V5=ศก2 18-2-16, V6=ศก1 15-3-24.

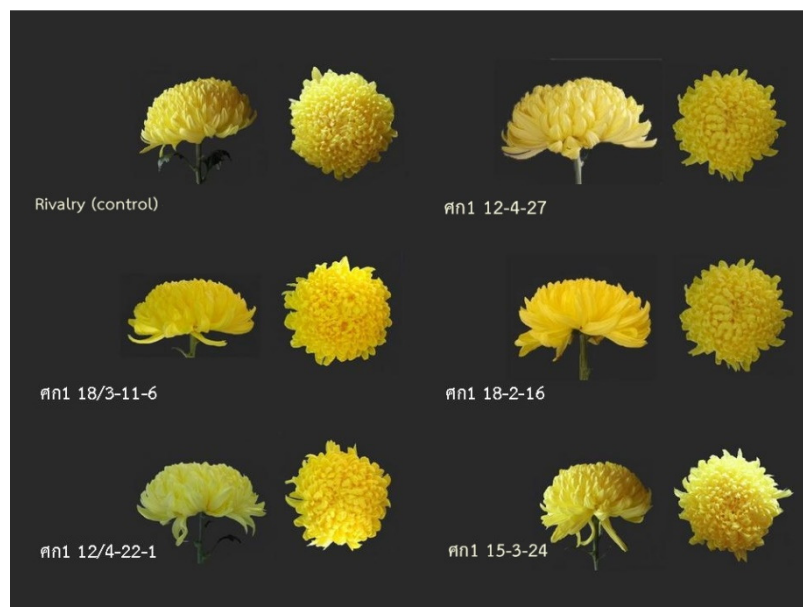

Figure 3 Flower characteristic of chrysanthemum new varieties.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

พันธุ์ศก1 12/4-22-1 มีค่าความหนาของดอกมากที่สุด ค่าความหนาของดอกอธิบายถึงอัตราส่วนของดอกเพศเมีย (ray florets) อยู่บริเวณรอบนอกของฐานรองดอก และดอกสมบูรณ์เพศ (disc florets) อยู่บริเวณวงในของฐานรองดอก โดยดอกที่มีค่าความหนาของดอกสูงแสดงถึงลักษณะดอกที่มีจำนวนของดอกเพศเมียจำนวนมากหลายชั้นซ้อนกัน (อดิศร, 2535) ทำให้รูปร่างของดอกมีลักษณะโค้งนูน ส่วนพันธุ์ศก2 18-2-16 ดอกมีค่าความหนาดอกต่ำ ดอกจะมีลักษณะแบน (Figure 3)

เอกสารอ้างอิง

อดิศร กระแสชัย. 2535. เบลูจมาศ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
มนตรี สิงหะวาระ และ กมลทิพย์ ปัญญาสิทธิ. 2555. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการผลิตดอกเบญจมาศในจังหวัดเชียงใหม่: รายงานผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้.